

Advies

van de VREG van 31/08/2023

met betrekking tot het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de kerntaken van de VREG in functie van de hervorming tot één overkoepelende Vlaamse nutsregulator, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 14 juli 2023.

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Omvorming van de VREG tot een Vlaamse Nutsregulator	3
3.	Kerntakendebat VREG.....	4
3.1.	Voorziene overdracht van taken van VREG naar VEKA	4
3.1.1.	Toekenning van GSC, WKC en GO	4
3.1.2.	Rol productiecoördinator GO en lidmaatschap van AIB	5
3.1.3.	Het beheer van de centrale databank met GSC, WKC en GO	5
3.1.4.	De retributie voor het gebruik van de centrale databank	8
3.1.5.	De opmaak van sociale statistieken	9
3.2.	Impact van de voorziene overdracht van taken op de VREG	10
3.2.1.	Geen impact zolang geen inwerkingtreding.....	10
3.2.2.	Personele impact.....	10
3.2.3.	Financiële impact.....	12
4.	Tekstvoorstellen ter verbetering Ontwerpdecreet	13
5.	Conclusie.....	14

1. Inleiding

De VREG ontving op maandag 17 juli 2023 de vraag van de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, om binnen een termijn van 30 dagen een advies te verlenen bij het Ontwerpdecreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de kerntaken van de VREG in functie van de hervorming tot één overkoepelende Vlaamse nutsregulator, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 14 juli 2023 (hierna “Ontwerpdecreet”). De VREG vroeg en ontving dezelfde dag nog een verlenging van deze adviestermijn, met name tot 31 augustus 2023.

2. Omvorming van de VREG tot een Vlaamse Nutsregulator

In de [nota aan de Vlaamse regering](#) en in de [memorie van toelichting](#) bij het [Ontwerpdecreet](#) wordt toegelicht dat dit Ontwerpdecreet kadert in de operationalisering van een overkoepelende Vlaamse Nutsregulator, bevoegd voor de netgebonden infrastructuur inzake elektriciteit, aardgas, warmte, riolering, drinkwater, waterstof en CO₂. Dit zal concreet geschieden via de omvorming van de bestaande VREG tot de Vlaamse Nutsregulator via een voorstel van decreet.

De VREG heeft sinds zijn oprichting in 2001 heel wat expertise opgebouwd over de regulering van de elektriciteits- en gasnetten en -markt in Vlaanderen. Sinds 2019 houdt de VREG ook toezicht op de Vlaamse warmte- en koudenetten.

In een aantal recente ontwerpdecreten, principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering, wordt de uitbreiding voorzien van de taken van de VREG met taken inzake [waterstof](#) en [CO₂](#).

Het toezicht op de drinkwater- en rioleringsnetten wordt momenteel uitgevoerd door de Vlaamse Millieumaatschappij (VMM).

De VREG staat er positief tegenover om vanuit die ervaring extra taken op te nemen in andere, verwante sectoren en ziet daarin ook een waardering van het geleverde werk van de voorbije jaren.

Die extra taken moet de VREG dan wel onder toezicht van het Vlaams Parlement, met respect voor de Europeesrechtelijke vereiste onafhankelijkheid en daadkrachtig kunnen uitvoeren.

Om die extra taken te kunnen uitvoeren, moeten we ook over voldoende middelen beschikken. Het is noodzakelijk dat het Vlaams Parlement daar de nodige financiering voor vrijmaakt.

De VREG heeft ondertussen kennis kunnen nemen van het [voorstel van decreet over de operationalisering van de Vlaamse Nutsregulator](#) en de hierin voorziene uitbreiding van onze taken tot water en op termijn ook CO₂ en waterstof.

Onze bedenkingen bij dit voorstel van decreet, en de (personele en financiële) impact hiervan op de VREG, zullen we beschrijven in het advies dat we over dit voorstel van decreet nog zullen verlenen uiterlijk op 20 september 2023.

3. Kerntakendebat VREG

3.1. Voorziene overdracht van taken van VREG naar VEKA

In voorliggend advies gaan we wel in op onze bedenkingen bij het Ontwerpdecreet en op het kerntakendebat dat volgens de memorie (p.1) bij dit Ontwerpdecreet wordt gevoerd *“met betrekking tot een aantal niet-Europeesrechtelijke taken die de energieregulator (VREG) thans uitvoert met betrekking tot groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten, garanties van oorsprong en de opmaak van sociale statistieken”*.

De memorie (p. 8) geeft hierbij aan: *“Een aantal taken die thans bij de VREG zitten zijn immers taken die geen regulatoire taken per se zijn en waarvan het niet Europeesrechtelijk is vereist dat ze door de regulerende instantie worden uitgevoerd”*.

Met name wordt de overdracht voorzien van volgende taken van de VREG naar het VEKA, het Vlaams Klimaat- en Energieagentschap (memorie p. 8- 12):

- het toekennen van groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong;
- de rol van productiecoördinator inzake garanties van oorsprong en het lidmaatschap van AIB (de koepelorganisatie van Europese instanties die garanties van oorsprong toekennen);
- het beheer van de centrale databank waarin deze certificaten en garanties van oorsprong beheerd worden;
- de mogelijkheid om een retributie in te stellen voor het gebruik van deze centrale databank;
- de opmaak van sociale statistieken.

De VREG heeft hierbij volgende bedenkingen:

3.1.1. Toekenning van GSC, WKC en GO

In het Ontwerpdecreet wordt voorzien in de overdracht van VREG naar VEKA van de taak om groenestroomcertificaten (GSC) en warmtekrachtcertificaten (WKC) toe te kennen. Dit gebeurt concreet door de woorden “de VREG” te vervangen door de woorden “het VEKA” in artikel 7.1.3. van het Energiedecreet via artikel 2 van het Ontwerpdecreet. Doch ook de uitvoeringsbepalingen in het Energiebesluit zullen daartoe nog aangepast moeten worden (o.a. art. 6.1.14 en 6.2.11 Energiebesluit).

De VREG staat positief ten opzichte van deze overdracht.

Op dit moment beheert VEKA al de dossiers van de certificaatgerechtigden en berekent VEKA al het aantal toe te kennen certificaten. Vragen of klachten van certificaatgerechtigden met betrekking tot het aantal toegekende certificaten kunnen niet beantwoord worden door de VREG, bij gebrek aan zicht op het betrokken dossier en/of de onderliggende berekening. VEKA heeft daar wel zicht op. De overdracht van deze taak is dan ook logisch.

Eenzelfde redenering geldt voor wat betreft de overdracht van de taak tot toekenning van garanties van oorsprong (GO), zoals voorzien in artikel 5 van het Ontwerpdecreet.

De praktische gevolgen van de overdracht van de taak om GSC, WKC en GO toe te kennen zijn beperkt, zowel voor VREG als VEKA. Dit gaat vooral over de overdracht van de juridische bevoegdheid inzake de toekenning van de certificaten. Praktisch gezien is dit een quasi volledig geautomatiseerde activiteit. De GSC en WKC worden momenteel door VREG aangemaakt en geplaatst in de juiste certificatenportefeuille op basis van de via interfaces aangeleverde berekening en data van het VEKA en de netbeheerders.

3.1.2. Rol productiecoördinator GO en lidmaatschap van AIB

In de memorie van toelichting wordt de overdracht voorzien van VREG naar VEKA van de rol van productiecoördinator inzake GO en het lidmaatschap van de Association of Issuing Bodies (AIB), de Europese koepel van instanties die GO toekennen. Dit is niet geregeld in dit Ontwerpdecreet. Dit zal op besluitniveau moeten geregeld worden, onder meer door wijziging van artikel 6.2/3.8. van het Energiebesluit.

De VREG merkt op dat een goede uitoefening van deze taken een aanzienlijke personeelsinzet en kost vergt en zal vergen. De VREG zette tot nu toe ongeveer 0,5 VTE in op deze taken, maar deze taken zullen de komende jaren wellicht meer capaciteit vergen gezien de verwachte ontwikkelingen rond GO's voor groen gas, groene waterstof...

De kosten van het lidmaatschap van AIB bedragen momenteel ongeveer 50.000 euro per jaar. Dit omvat ook de kost voor de koppeling van de centrale databank aan de Hub van AIB voor de in- en uitvoer van GO van en naar andere Europese landen.

In de memorie (p. 10) staat dat het de bedoeling is dat het VEKA vanaf 1 januari 2024 met betrekking tot die zaken start met het creëren van interne kennisopbouw met het oog op verdere beleidsvoorbereiding aangaande garanties van oorsprong, maar pas op een later moment de taken over te dragen. Aangezien de medewerker die de rol van productiecoördinator bij de VREG invulde recent de VREG heeft verlaten, is het aangewezen dat VEKA deze rol ook zo snel als mogelijk concreet overneemt. Er is ter zake weinig overblijvende expertise aanwezig bij de VREG en het is moeilijk om hiervoor een nieuwe aanwerving te doen gezien deze taak blijkbaar toch zal verdwijnen bij de VREG.

3.1.3. Het beheer van de centrale databank met GSC, WKC en GO

In de memorie wordt toegelicht dat het de bedoeling is dat VEKA het beheer van de certificatedatabank en de hierin opgenomen handelsgegevens zou overnemen.

Deze overdracht is **geen goed idee**, en dit omwille van de volgende redenen:

Volgens de memorie is het (terecht) de bedoeling dat de VREG zijn huidige controlerende en sanctionerende taken blijft uitvoeren ten aanzien van de leveranciers en netbeheerders inzake GSC, WKC en GO. Het gaat concreet om volgende taken:

- de controle op de quotumverplichtingen (art. 7.1.10 en 7.1.11 Energiedecreet);
- het toezien op de transparantie en de regulariteit van de verkoop van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten door de netbeheerder (art. 7.1.6, §2 en 7.1.7, §2 Energiedecreet);
- het bieden van transparantie over de certificatenmarkt (art. 6.1.24 Energiebesluit) en de markt in garanties van oorsprong (art. 6.2/3.18 Energiebesluit);
- de jaarlijkse publicatie van een rapport met betrekking tot de doorrekening van de kosten van de quotumplichten (art.3.1.3, 4°, f) Energiedecreet);
- het toezien op de verkoop van elektriciteit als “groene stroom” (groenrapportering) en de vermeldingen van de oorsprong van de geleverde energie op de factuur (brandstofmix), en het informeren van de afnemer hierover via de Groencheck (art. 7.4.1 e.v. Energiedecreet, artikel 6.3.1. e.v. en 6.2/3.26 Energiebesluit).

Het behoud van de huidige controlerende en sanctionerende taken van de VREG ten aanzien van de leveranciers en netbeheerders inzake GSC, WKC en GO maakt dat het beheer van de databank bij VREG moet blijven.¹

Voor het uitvoeren van deze controlerende en sanctionerende taken heeft de VREG immers data nodig uit de centrale databank, en moet het ook mogelijk zijn om data toe te voegen in de databank, o.a. het aantal in te leveren certificaten (jaarlijks) of GO (maandelijks). Dit wordt ook bevestigd in de memorie (p. 13).

Toch wordt voorzien in een overdracht van de databank van VREG naar VEKA, evenwel met toevoeging dat de VREG voor de uitvoering van zijn taken lees- en schrijfrecht krijgt in de centrale databank.² Hiermee wil men de VREG de mogelijkheid bieden zijn controlerende en sanctionerende taken inzake GSC, WKC en GO verder uit te voeren, na de overdracht van de taak inzake het beheer van de certificatedatabank.

Het toekennen van lees- en schrijfrechten volstaat echter niet. Het is niet wenselijk dat de VREG afhankelijk wordt van VEKA m.b.t. het beheer van de databank en de aanlevering van de data hieruit aan de VREG voor de uitvoering van zijn taken. Het schrijfrecht doet het risico ontstaan op aansprakelijkheidsdiscussies, waarbij VEKA verantwoordelijk is voor het beheer van de databank, terwijl VREG aan die databank wijzigingen kan aanbrengen via zijn schrijfrecht. Het opzetten van deze nieuwe configuratie zou ook extra kosten met zich meebrengen. VEKA zal instaan voor de aansturing en bepaling van de prioriteiten van de IT-partner bij het beheer van de certificatedatabank. De rapporterings- en controleprocessen die nu in de certificatedatabank verlopen (via het extranet), moeten dan “verhuisd” worden naar de IT-systemen van VREG. Enkel op die manier kan de VREG zekerheid hebben dat het zijn taken op een goede manier verder kan

¹ Ter vergelijking: in het Waals Gewest is het beheer van de databank met steuncertificaten en garanties van oorsprong in 2019 overgegaan van de Waalse regulator CWaPE naar de Waalse energieadministratie. Daarbij zijn ook de controlerende en sanctionerende taken inzake certificaten en GO's overgedragen aan de administratie: controle quotum (art. 25 van [Besluit van de Waalse Regering tot bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen of warmtekrachtkoppeling](#)), controle inlevering garanties van oorsprong (art. 26 van dit besluit) en het toezicht op de markt in certificaten en GO's (art. 29 van dit besluit).

² Via artikelen 3 en 5 van het Ontwerpdecreet.

uitvoeren, bv. bij wijzigingen in de wetgeving, om IT-problemen en bugs te verhelpen, verdere automatisaties door te voeren,...

Het is niet duidelijk welke verbetering zou kunnen gerealiseerd worden door het beheer van de databank over te dragen van VREG naar VEKA. Er zijn geen performantieproblemen, datalekken of andere problemen en incidenten die aanleiding geven om het beheer van de centrale databank door de VREG in vraag te stellen. Er is op dit moment geen kennis, noch capaciteit, noch financiering hierover of hiervoor aanwezig bij VEKA. Die is er wel bij de VREG. De gevraagde personeelsinzet door VEKA voor de uitvoering van deze taak is hoger dan het aantal VTE dat de VREG momenteel inzet voor de uitvoering van deze taak (zie hoofdstuk 3.2.2) en houdt dus geen efficiëntiewinst in.

De centrale databank, waarvan sprake in het Energiedecreet, wordt vaak gemakshalve certificatedatabank genoemd.³ Deze bevat echter niet enkel de groenestroom- en warmtekrachtcertificaten, maar ook alle garanties van oorsprong in het Vlaams Gewest. Het is geen optie om deze databank op te delen in enerzijds een databank met groenestroom- en warmtekrachtcertificaten en anderzijds een databank met garanties van oorsprong. De reden voor de integratie van deze twee is dat de berekeningen van het aantal toe te kennen GO's dikwijls afhankelijk zijn van het aantal toe te kennen steuncertificaten. Er is een complexe taakverdeling (en bijgevolg ook uitgebreide interfaces tussen de IT-systemen) van de partijen die momenteel betrokken zijn bij de uitreiking van steuncertificaten en garanties van oorsprong (o.a. VEKA, VREG, Fluvius, Elia, Fluxys, AIB ...). Het aanpassen van deze taakverdeling en interfaces naar de centrale databank is complex en kostelijk en houdt risico's in qua performantie, fouten, datalekken.... Het lijkt niet aangewezen om deze risico's te nemen met een databank die certificaten en garanties van oorsprong bevat die een geldelijke tegenwaarde van miljarden euro's vertegenwoordigt. Onvrede over het capaciteitsstarief⁴ mag geen drijfveer zijn voor het achteloos omspringen met de financiële belangen van de honderdduizenden gebruikers van de databank.

De VREG pleit er dan ook voor om het beheer van de centrale databank bij VREG te houden.

Ons voorstel is om op decretaal niveau te bepalen dat de VREG instaat (blijft instaan) voor de registratie van de door het VEKA toegekende steuncertificaten en garanties van oorsprong (en de in het Vlaams Gewest ingevoerde garanties van oorsprong), en het beheer van de transacties (verkoop, inleveringen, in- en uitvoer,...) met deze certificaten en garanties van oorsprong in de centrale databank.

Voordeel hiervan is dat de VREG zijn controlerende en sanctionerende taken inzake GSC, WKC en GO efficiënt kan blijven uitvoeren. VEKA kan zo ook volledig verantwoordelijk worden voor de toekenning van de steuncertificaten en garanties van oorsprong in het Vlaams Gewest. De VREG voert op dat vlak enkel uit wat beslist is door VEKA, zoals eigenlijk nu ook al het geval is.

³ Andere roepnamen zijn "VREG-platform" en "Tradebase".

⁴ Zie <https://www.tijd.be/politiek-economie/belgie/vlaanderen/vlaamse-regering-snijdt-in-taken-energieregulator/10447281.html> : "De minister wil de bevoegdheden van de onafhankelijke regulator terugbrengen tot wat volgens de Europese Commissie strikt noodzakelijk is. ... Voor elektriciteit komt dat neer op het wegnemen van de taken om groenestroom- en warmtekrachtcertificaten af te leveren, het beheren van de certificatedatabank of de opmaak van sociale statistieken.... Demir erkent dat de strijd over het capaciteitsstarief meespeelt in de demarche over de VREG-taken."

Dit voorstel vergt geen of louter een minimale aanpassing aan de centrale databank en de IT-systemen (en vergt dus geen extra capaciteit en middelen) bij VREG, VEKA en de andere betrokken partijen.

Concrete tekstvoorstellen voor het inpassen van dit voorstel in het Ontwerpbesluit zijn opgenomen in hoofdstuk 4. Gelijkaardige aanpassingen dienen dan ook nog op besluitniveau te gebeuren.

3.1.4. De retributie voor het gebruik van de centrale databank

Het huidige artikel 7.1/1.5 van het Energiedecreet voorziet:

“Voor het gebruik van de centrale databank, vermeld in artikel 7.1/1.1, § 3, voor de registratie van een aankoop, import, export, inlevering en vernietiging van een garantie van oorsprong, kan de betaling van een retributie aan de VREG worden vereist.

De retributie is in dat geval verschuldigd door de persoon die de garanties van oorsprong aankoopt, exporteert, importeert, inlevert of laat vernietigen door de VREG.

De VREG bepaalt het tarief van de retributie, alsook de wijze waarop de retributie wordt geïnd. Die retributie kan niet meer bedragen dan 5 eurocent per garantie van oorsprong die wordt aangekocht, geëxporteerd, geïmporteerd, ingeleverd of vernietigd, en ze kan evenmin hoger zijn dan 5% van de gemiddelde marktwaarde van de garanties van oorsprong die gedurende het voorgaande jaar werden verhandeld.

De Vlaamse Regering kan ook een retributie vastleggen voor de verwerking van de aanvraag, de opvolging van de rapportering en de berekening van het aantal toe te kennen garanties van oorsprong.”

In artikel 7 van het Ontwerpdecreet wordt voorzien dat de term “VREG” telkens vervangen wordt door “VEKA”. Zodra dit artikel 7 in werking wordt gesteld, zal niet langer de VREG, maar wel VEKA een retributie kunnen eisen voor het gebruik van de centrale databank.

In artikel 6 van het Ontwerpdecreet wordt – wellicht verkeerdelijk aan artikel 7.1/1.4 in plaats van aan artikel 7.1/1.5 van het Energiedecreet – toegevoegd dat de inkomsten die voortvloeien uit de opbrengst van de retributies rechtstreeks worden toegewezen aan het Energiefonds.

Merk op dat in het vierde lid van artikel 7.1/1.5 van het Energiedecreet al een machtiging voorzien is voor de Vlaamse Regering om een retributie op te leggen, met name voor de verwerking van de aanvraag, de opvolging van de rapportering en de berekening van het aantal toe te kennen garanties van oorsprong, wat op dit moment al taken voor VEKA zijn. Er is tot op heden nog geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

De VREG heeft wel reeds gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een retributie te eisen voor het gebruik van de centrale databank. Deze is ingevoerd sinds 1 januari 2020.⁵

Deze retributie is belangrijk voor de VREG. In het VREG [Ondernemingsplan/Begroting 2023](#) (p. 21) is ingeschat dat we in 2023 0,75 miljoen euro inkomsten zullen ontvangen uit deze retributie voor het verhandelen van GO's voor groene stroom. Deze eigen inkomsten worden gebruikt door de VREG om zijn taken inzake GSC, WKC en GO te financieren (zie verder onder 3.2.3).

⁵ Zie [BESL-2019-154](#) en onze [website](#) voor meer informatie hierover.

Het is essentieel dat artikel 7 enkel in werking wordt gesteld op het moment dat ook de taak en dus ook de kosten voor het beheer van de certificatendatabank overgedragen worden aan VEKA. Tot zolang zal de VREG deze kosten immers moeten blijven dragen.

Het behoud van de taak tot beheer van de databank bij de VREG (bijvoorbeeld conform ons voorstel in 3.1.3) houdt in dat de inkomsten van de retributie behouden moeten blijven bij de VREG.

3.1.5. De opmaak van sociale statistieken

In de nota aan de Vlaamse Regering en de memorie van toelichting wordt de overdracht voorzien van de opmaak van de sociale statistieken van VREG naar VEKA.

Aangezien deze taak is opgelegd aan de VREG in artikel 5.7.1 van het Energiebesluit, zal dit geregeld moeten worden op besluitniveau en is dit dus niet opgenomen in het voorliggende Ontwerpdecreet.

Artikel 5.7.1 van het Energiebesluit legt de leveranciers en netbeheerders de plicht op om jaarlijks een hele reeks gegevens (inzake de hun opgelegde sociale openbaardienstverplichtingen) over te maken aan de VREG. De VREG moet die gegevens jaarlijks voor 31 mei ter beschikking van de minister stellen. Enkel deze taken zouden via besluit overgedragen (kunnen) worden van VREG naar VEKA.

De VREG ziet niet in welke efficiëntiewinst geboekt kan worden door deze taak over te dragen naar VEKA.

In praktijk maakt de VREG niet enkel die jaarlijkse gegevens over aan de minister, maar voegt hij op eigen initiatief daarbij ook een beschrijvend en analyserend rapport, het sociaal energierapport. Dit rapport wordt ook gepubliceerd op zijn website. Het sociaal rapport geeft de evoluties op het vlak van energiearmoede in het Vlaams gewest, licht de beleidsmaatregelen toe om energiearmoede tegen te gaan ,.... Als regulator, ressorterend onder het Vlaams parlement, verzekert dit een objectieve weerslag van de feiten. De VREG is van plan om dit te blijven doen, eventueel in beknoptere en/of andere vorm. Het blijft ook een taak voor de VREG om de naleving van de sociale openbaardienstverplichtingen op te volgen. Die taak werd met de Vierde Europese Elektriciteitsrichtlijn uitdrukkelijk toegewezen aan de regulator.⁶ Niets houdt VEKA tegen om een eigen rapport op te stellen, met een eventuele andere invalshoek.

Hiernaast vraagt de VREG, op eigen initiatief, sinds de energiecrisis in 2022 de leveranciers en netbeheerders om een aantal sociale energiestatistieken maandelijks te rapporteren om zo de evolutie ervan nauwer te kunnen opvolgen. Met de cijfers die we sindsdien van Fluvius ontvangen, actualiseren we onze dashboards.⁷ De maandelijkse cijfers inzake wanbetaling,

⁶ Overweging 86 van de Vierde Europese Elektriciteitsrichtlijn stelt expliciet: *'Regulerende instanties moeten ook de bevoegdheid krijgen om bij te dragen tot het waarborgen van een hoog niveau van universele en openbare dienstverplichtingen in overeenstemming met de openstelling van de markt, tot de bescherming van kwetsbare afnemers en tot de volledige effectiviteit van de maatregelen ter bescherming van de consument.'*

⁷ De cijfers rond wanbetaling, afbetalingsplannen, drops ... die we maandelijks van de leveranciers ontvangen zijn voorlopig nog niet gepubliceerd in een publiek dashboard op onze website. We willen daar nog een zekere historiek opbouwen en zeker zijn van de kwaliteit van de gegevens. We zijn wel van plan om die vanaf 2024 maandelijks te publiceren op onze website.

afbetalingsplannen, drops,... zijn belangrijke informatie voor de VREG om de financiële toestand van de leverancier in kwestie op te volgen. De VREG zal dit dan ook blijven doen.

Momenteel zet de VREG ongeveer 0,3 VTE in voor de opvolging van de naleving en de indicatoren van de sociale openbaardienstverplichtingen. Zoals hierboven gesteld, zal dit blijvend nodig zijn.

De VREG merkt op dat er zowel aan de kant van de VREG, als aan de kant van de leveranciers en netbeheerders reeds kosten zijn gemaakt om de rapportering van deze jaarlijkse en maandelijkse sociale statistieken op een veilige en efficiënte manier te laten verlopen (via een beveiligd extranet, met automatische controles en feedback bij fouten in de rapportering). Het lijkt weinig efficiënt om de aangewende middelen verloren te laten gaan. Het lijkt nuttiger dat VREG deze data na ontvangst bezorgt aan VEKA en/of VEKA ook toegang geeft tot deze data, zodat VEKA deze verder kan ontsluiten vb. via de energiekaart. Bij wijzigingen in de op te vragen gegevens, kan dan nog onderling bekeken worden hoe deze best aangepakt worden.

3.2. Impact van de voorziene overdracht van taken op de VREG

3.2.1. Geen impact zolang geen inwerkingtreding

Het is niet duidelijk op welke datum wordt gemikt voor de voorziene overdracht van taken van VREG naar VEKA. Daarenboven is het mogelijk dat de overdracht van de taken via de betrokken artikelen op verschillende momenten in de tijd in werking worden gesteld door de Vlaamse Regering.

Zolang de artikelen van dit Ontwerpdecreet en de nog voorziene wijzigingen aan het Energiebesluit niet in werking worden gesteld, heeft de voorziene overdracht van taken van VREG naar VEKA personele noch financiële impact op de VREG.

Mogelijk zijn er wel nog een aantal voorbereidende IT-ontwikkelingen (en dus extra kosten) aangewezen, zeker bij overdracht van het beheer van de certificatedatabank en behoud van onze controlerende en sanctionerende taken inzake GSC, WKC en GO.

Hieronder wordt ingeschat welke de personele en financiële impact zou zijn na de voorziene en volledige overdracht van hogervermelde taken van VREG naar VEKA.

3.2.2. Personele impact

In de nota aan de Vlaamse Regering wordt de bijkomende personeelsbehoefte voor VEKA bij overdracht van de hogervermelde taken van de VREG naar VEKA ingeschat op 5 VTE **vanaf 2024**, en dit voor volgende taakinfilling:

- Uitbating van de certificatedatabank/databank garanties van oorsprong/handelsdatabank: 2 VTE (1 informaticus en 1 adjunct van de directeur).
- Opmaak van beleidsrapporten op basis van in deze databanken beschikbare data (bestaande rapporten over verbruik van groene stroom, certificaatprijzen, handel in garanties van oorsprong en certificaten, ...): 1 VTE (adjunct van de directeur).

- Opvolgen van internationaal beleid rond garanties van oorsprong en certificatie, overleg binnen Association of Issuing Bodies, overleg met andere gewesten om tot afgestemde systemen te komen: 1 VTE (1 ingenieur).
- Uitwerking en beheer van een specifiek communicatielink op de website, ontwikkelen van een centraal aanspreek- en infopunt: 0,5 VTE (adjunct van de directeur).
- Opmaak van sociale statistieken: 0,5 VTE (adjunct van de directeur).

Bij VREG worden al deze taken samen momenteel uitgevoerd door minder dan 2 VTE, verdeeld over verschillende personeelsleden:

- De VREG zet momenteel 1 VTE in voor het beheer van de certificatedatabank.

Het gaat daarbij met name om de personeelsinzet voor de aansturing van de IT-partner bij het beheer van de databank en de rapporten die gegenereerd worden hieruit, en voor het beantwoorden van vragen en oplossen van problemen van gebruikers van de databank (vb. hulp bij de registratie, rechtzetten fouten gemaakt bij het doorvoeren van transacties, intrekken of rectificeren van verkeerd toegekende certificaten...).

Het is niet duidelijk waarom extra capaciteit wordt voorzien bij VEKA “voor de opmaak van beleidsrapporten op basis van in de centrale databank beschikbare data (bestaande uit rapporten over verbruik van groene stroom, certificatieprijzen, handel in garanties van oorsprong en certificaten,...)”. De rapporten/statistieken over de [steuncertificaten en de garanties van oorsprong](#) worden reeds maandelijks automatisch gegenereerd en gepubliceerd op onze website. De opmaak en publicatie van deze rapporten blijft ook een taak van de VREG (art. 6.1.24 Energiebesluit en art. 6.2/3.18 Energiebesluit). De centrale databank bevat geen data over het verbruik van groene stroom, behoudens over de inlevering van garanties van oorsprong.

- De VREG zette tot nu toe ongeveer 0,5 VTE in voor de uitvoering van de rol van productiecoördinator en het opvolgen van de activiteiten van AIB. Het is echter correct dat deze taken de komende jaren meer capaciteit zullen vergen gezien de verwachte ontwikkelingen rond GO's voor groen gas en groene waterstof.
- De VREG zet ongeveer 0,3 VTE in voor de opvolging van de naleving en de evolutie van de indicatoren van de sociale openbaardienstverplichtingen. Zoals hierboven toegelicht, zal dit blijvend nodig zijn in het kader van onze taken inzake toezicht op de naleving van de wetgeving en met name op de financiële capaciteit van de energieleveranciers.

De VREG wenst te verduidelijken dat hij geen waardeoordeel wenst te geven aan de inschatting die in de nota aan de Vlaamse Regering wordt gemaakt van de 5 VTE die nodig zouden zijn voor VEKA om deze taken over te nemen. De VREG heeft al vele jaren ervaring met de uitoefening van deze taken en kent deze data en systemen door en door.

3.2.3. Financiële impact

De huidige kosten voor het beheer van de certificatedatabank (inclusief de uitvoering van de taken inzake productiecoördinator, de deelname aan AIB,...) van de VREG worden momenteel volledig gefinancierd via de opbrengst van de retributie voor het gebruik van de centrale databank.

De hoogte van de retributie wordt door de VREG zo bepaald dat de kosten kunnen worden gerecupereerd verbonden aan de uitvoering van deze taken, met name:

- de personeelskosten (voor beheer databank en deelname aan AIB)
- de werkingskosten (jaarlijkse kosten AMAAS databank – m.a.w. kosten voor hosting, onderhoud en beheer databank)
- de investeringskosten (ontwikkelingskosten databank en opbouw reserve voor tijdsige vervanging hiervan).

Er worden geen extra ICT-middelen gevraagd of toegekend voor de uitvoering van de voorziene over te dragen taken via de dotatie uit het Energiefonds (wat de memorie verkeerdelijk lijkt te suggereren). De overdracht van deze taken zal dus niet leiden tot een vermindering van de dotatie(vraag) vanuit de VREG. Juist integendeel, de overdracht van de retributie van VREG naar VEKA zal als gevolg hebben dat de dotatie(vraag) vanuit de VREG zal stijgen. De inschatting is dat bij een overdracht van de voorziene taken van VREG aan VEKA de kosten bij VREG ook gedeeltelijk zullen blijven bestaan.

Voor de volledigheid melden we nog dat de financiële impact op de VREG van de overdracht van de taak tot opmaak van sociale statistieken van VREG naar VEKA verwaarloosbaar is (omdat de ontwikkelingskosten reeds gemaakt zijn en de onderhoudskost hiervan zeer beperkt is). Ook de overdracht van deze taak zal en kan dus niet leiden tot een vermindering van de dotatie(vraag) vanuit de VREG.

4. Tekstvoorstellen ter verbetering Ontwerpdecreet

Gezien het gestelde in hoofdstuk 3 (en met name het voorstel in 3.1.3) stelt de VREG voor om volgende wijzigingen door te voeren aan de tekst van het Ontwerpdecreet:

- **Toevoeging van een nieuw artikel:**

Art. X. In artikel 3.1.4. van hetzelfde decreet wordt in punt 7° van paragraaf 2 het woord “toekenning” vervangen door het woord “registratie”.

- **Vervanging artikel 3 Ontwerpdecreet door:**

Art. 3. In artikel 7.1.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, worden in het eerste lid de woorden “De door de VREG toegekende groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten worden geregistreerd in een centrale databank” vervangen door de woorden “De door het VEKA toegekende groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten worden door de VREG geregistreerd in een centrale databank”.

- **Vervanging artikel 5, 2° Ontwerpdecreet door:**

Art. 5. In artikel 7.1/1.1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 13 juli 2012 en gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “de VREG” telkens vervangen door de woorden “het VEKA”;

2° in paragraaf 3 wordt tussen de woorden “geregistreerd” en de woorden “in een centrale databank” de woorden “door de VREG” ingevoegd.

- **Schrapping artikel 6 Ontwerpdecreet**

Het vernietigen van GO's in de centrale databank op vraag van de betrokken eigenaar blijft een taak van de VREG als het beheer van de databank een taak van de VREG blijft. Er zijn dan geen wijzigingen meer nodig aan artikel 6.

- **Schrapping artikel 7 Ontwerpdecreet**

Het behoud van de taak tot beheer van de databank bij de VREG houdt in dat de inkomsten van de retributie behouden moeten blijven bij de VREG.

5. Conclusie

In de memorie bij het Ontwerpdecreet wordt de overdracht voorzien van volgende taken van de VREG naar het Vlaams Klimaat- en Energieagentschap (VEKA):

- het toekennen van groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong;
- de rol van productiecoördinator inzake garanties van oorsprong en het lidmaatschap van AIB (de koepelorganisatie van Europese instanties die garanties van oorsprong toekennen);
- het beheer van de centrale databank waarin deze certificaten en garanties van oorsprong beheerd worden;
- de mogelijkheid om een retributie in te stellen voor het gebruik van deze centrale databank;
- de opmaak van sociale statistieken.

Er is nog geen zicht op de datum waarop deze taken concreet zouden overgedragen worden.

De voorziene overdracht van VREG naar VEKA van de taken tot toekenning van GSC, WKC en GO, evenals de rol als productiecoördinator inzake GO lijkt ons een logische en goede zaak.

De overdracht van het beheer van de certificatedatabank van VREG naar VEKA is evenwel geen goed idee, en dit om volgende redenen:

- Aangezien de controlerende en sanctionerende taken van de VREG ten aanzien van de leveranciers en netbeheerders inzake GSC, WKC en GO⁸ logischerwijs ongewijzigd blijven, dient ook het beheer van de databank bij VREG te blijven om een verdere effectieve en efficiënte uitvoering van deze taken te kunnen verzekeren.
- Het is niet duidelijk welke verbetering zou kunnen gerealiseerd worden door het beheer van de databank over te dragen van VREG naar VEKA. Er zijn geen performantieproblemen, datalekken of andere problemen en incidenten die aanleiding geven om het beheer van de centrale databank door de VREG in vraag te stellen. Er is op dit moment geen kennis, noch capaciteit, noch financiering hierover of hiervoor aanwezig bij VEKA. Die is er wel bij de VREG. De gevraagde personeelsinzet door VEKA voor de uitvoering van deze taak is hoger dan het aantal VTE dat de VREG momenteel inzet voor de uitvoering van deze taak en houdt dus geen efficiëntiewinst in. Bovendien zouden de kosten bij de VREG deels blijven bestaan.
- Er is een complexe taakverdeling (en bijgevolg ook uitgebreide interfaces tussen de IT-systemen) van de partijen die momenteel betrokken zijn bij de uitreiking van steuncertificaten en garanties van oorsprong (o.a. VEKA, VREG, Fluvius, Elia, Fluxys, AIB ...). Het aanpassen van deze taakverdeling en interfaces naar de centrale databank is complex en kostelijk en houdt risico's in qua performantie, fouten, datalekken.... Het lijkt niet aangewezen om deze risico's te nemen met een databank die certificaten en garanties van oorsprong bevat met een geldelijke tegenwaarde van miljarden euro's en

⁸ O.a. controle quotumverplichtingen, controle inlevering GO ten belope van de elektriciteit die verkocht wordt als groene stroom, controle brandstofmix op de factuur, toezicht op de markt in certificaten en GO's,...

honderdduizenden gebruikers die hierop vertrouwen (leveranciers, netbeheerders, traders en producenten, incl. PV-eigenaars).

We stellen dan ook voor om op decretaal niveau te bepalen dat de VREG instaat (blijft instaan) voor de registratie van de door het VEKA toegekende steuncertificaten en garanties van oorsprong (en de in het Vlaams Gewest ingevoerde garanties van oorsprong), en het beheer van de transacties (verkopen, inleveringen, in- en uitvoer,...) met deze certificaten en garanties van oorsprong in de centrale databank. Concrete tekstvoorstellen ter implementatie van dit voorstel in het Ontwerpdecreet zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

Het behoud van het beheer van de centrale databank bij de VREG houdt in dat ook de inkomsten van de retributie voor het gebruik ervan behouden moeten blijven bij de VREG. Met deze inkomsten financiert de VREG alle kosten verbonden aan het beheer van de databank.

Ten slotte lijkt ook de overdracht van de taak om de sociale statistieken van leveranciers en netbeheerders ter beschikking te stellen aan de minister weinig (kosten)efficiënt. De opmaak van het sociaal rapport en het ter beschikking stellen van de sociale energiestatistieken door een onafhankelijke instantie is ook een meerwaarde.